

Indre Fosen kommune
Rådhusveien 13
7100 RISSA

Vår dato: 24.08.2018
Vår ref.: 2018/12439

Deres dato: 23.08.2018
Deres ref.:

Avslag på søknad om forlengelse av skadefelling av bjørn i august 2018

Indre Fosen kommune har søkt om forlengelse av skadefelling av bjørn i Åfjord, Indre Fosen og Verran kommuner. Bakgrunnen for søknaden skadeomfanget tidligere i beitesesongen, den siste dokumenterte observasjonen av bjørn i Grønlia og at området er utenfor vedtatt forvaltningsområde for bjørn. Med bakgrunn i at det ikke er dokumenterte skader av nyere dato i beiteområdet og at det er åpnet for lisensfelling av en bjørn i området, finner ikke Fylkesmannen grunnlag for å innvilge søknaden om forlengelse av skadefellingstillatelse av en bjørn i den aktuelle situasjonen. Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Vi viser til skriftlig søknad fra Indre Fosen kommune v/Tore Solli 23. august 2018 kl. 20.46, der han søker om forlengelse av gjeldende skadefellingstillatelse datert 17. august 2018 på en bjørn. Det er ønskelig med en forlengelse til fredag 31. august d.å. Bakgrunnen for søknaden er skadeomfanget tidligere i beitesesongen, og den siste dokumenterte observasjonen av bjørn i Grønlia. Kommunen viser til at DNA-analyser som viser med stor sannsynlighet at det er to hannbjørner i området. Solli påpeker at skadepotensialet er betydelig. Kommunen begrunner også søknaden med at Fosen er et beiteprioritert utenfor vedtatt forvaltningsområde for bjørn.

Det er åpnet for lisensfelling av en bjørn på Fosen og kommunen anser at dette er et supplement til skadefellingstillatelsen, og ikke en erstatning. Kommunen påpeker at skadefellingslagene som er involverte i skadefellingsforsøket er kommunale, og de involverte kommunene vil ta ansvar for at det ikke oppstår konflikt i forhold til lisensfellingen.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av bjørn

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer
fmltpost@fylkesmannen.no

Besøksadresse:
Steinkjer: Strandveien 38
Trondheim: Prinsensgt 1
www.fylkesmannen.no/trondelag

Telefon:
74 16 80 00
Org.nr.:
974 764 350

Saksbehandler:
Simon Heier
Telefon:

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

”Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.”

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

“...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak”*

Betingende fellingstillatelser

Miljødirektoratet har i brev av 1. juni 2018 fattet vedtak om betinget skadefelling på bjørn etter en vurdering av bestandssituasjonen og den skade som bjørn påfører bufe og tamrein i enkelte rovviltregioner. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, har direktoratet gitt fylkesmennene i region 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på totalt 3 brunbjørner. Denne kvoten ble fylt med fellingen av 1 bjørn i Lierne 16. juni 2018. Fylkesmannen ble varslet 17. juni kl. 00:03. Det ble 17. juni gitt en tilleggskvote på 2 dyr. Denne ble fylt med fellingen av 1 bjørn i Selbu 23. august 2018. Fylkesmannen ble varslet om fellingen 23. juni kl. 20:56. Miljødirektoratet ble varslet umiddelbart etter felling var kjent for Fylkesmannen. Og direktoratet bekreftet at det ville bli gitt en tilleggskvote på ytterligere 2 bjørn. Av denne tilleggskvoten er det ikke felt bjørn. Gjenværende betinget kvote for region 6, 7 og 8 er følgelig 2 bjørn.

Politiske og forvaltningsmessige føringer

Det nasjonale bestandsmålet for bjørn ble etter behandling av rovviltforliket (Representantforslag 163 S (2010-2011) satt til 13 årlige ynglinger, jf. rovviltforskriften § 3. Bestandsmålet for region 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag) er satt til 3 årlige ynglinger av bjørn.

Følgende fremgår av rovviltforliket;

«Norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette. (...)

Dyr på utmarksbeite har mange positive kvaliteter, og det er viktig å sikre levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt. Forlikspartene viser til den todelte målsetningen etter rovviltforliket fra 2004, og at utfordringen ligger i å ivareta begge deler uten at konfliktene mellom dem blir større enn nødvendig.(...)

2.2.19 Det er et felles mål at tapstallene for beitenæringen må ned. Soneinndelingen må forvaltes tydelig. (...) I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet (...)»

Regional forvaltningsplan for rovvilt i region 6

Det er utarbeidet en forvaltningsplan for rovvilt i region 6 – Møre og Romsdal og Trøndelag. Gjeldende plan ble vedtatt av Rovviltnemnda 22. mars 2018.

Forvaltningsplanen definerer hvilke deler av regionen forvaltningsmålet skal søkes oppnådd. Av forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 er følgende område definert som forvaltningsområde for bjørn:

«Trøndelag: Avgrenset av Nordlandsgrensen i nord, riksgrensen mot Sverige i øst, E6 i vest og Jørstadelva, Imsa og vassdraget (Grønningen, Skjelbreid, Holden) sørøstover til riksgrensen i sør. Fra det punktet Imsa krysser veien innover til Grønningen følger grensen veien. Grensen går på østsiden av vassdraget»

Brev fra statsråden

Det fremgår i brev fra Klima- og Miljøministeren 28. april 2014 at det skal være en tydeligere soneforvaltning.

«Et tydelig skille mellom soner skal innebære at vi skal ha lav terskel for tillatelse til uttak av rovdyr som har gjort eller forventes å gjøre skade i prioriterte beiteområder. (...) I prioriterte yngleområder for rovdyr skal terskelen for å tillate uttak av rovdyr være tilsvarende høy, og beitenæringen og andre interesser skal der tilpasse seg rovdyrenes tilstedeværelse.»

Bestandsstatus

Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Miljødirektoratet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. brev datert 1. juni 2018 der direktoratet konstaterer i sine vurderinger at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for regionene 6-8.

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamlet ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørner som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. I følge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin

rapport 1494- 2018 ble det mest sannsynlig født 7 bjørnekull i Norge. Rapporten forteller om en liten økning i beregnede antall ynglinger av bjørn for region 6, fra 2016 til 2017. Med et beregnet antall ynglinger på 2,1 i 2017.

Bestandsrapportene fra perioden 2010-2017 tyder på at bjørnebestanden i region 6 er forholdsvis stabil, og under bestandsmålet for regionen. Det er registrert 31 individer av bjørn i regionen i 2017, 19 hanndyr og 12 binner. Dette er 2 dyr mer enn i 2016. Legger vi DNA- dataene fra de foregående år til grunn, ser vi at binneandelen over flere år har vært svakt økende (2017: 38,7 % 2016: 37,9 %, 2015: 42,1, 2014: 36,7 %, 2013: 34,3 %, 2012: 31,4 %, 2011: 30,8 %, 2010: 29,8 % og 2009: 29,6 %). Ut fra denne informasjonen kan vi forvente at binneandelen i bestanden i 2018 er ca. 40 % (1,5 ganger så mange hanndyr som binner) som er fastsatt som måltall i rovviltforliket.

I løpet av 2018 er det så langt registrert avgang på åtte bjørner i region 6. Dette utgjør den høyeste avgangen av bjørn i regionen de seks siste årene. Rett nok er to av dyrene årsunger, som uansett har stor dødelighet og slik vil påvirke bestanden mindre. Men det er også for første gang i seksårsperioden felt en voksen bjørnebinne som vil ha direkte effekt på bestandsutviklingen.

Miljørettslige prinsipper

Fylkesmannen har ikke gjort noen nærmere vurdering av de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens kapittel II, eller vurdert bestandsmessige konsekvenser av et eventuelt uttak av bjørn i denne saken. Dette da det her treffes vedtak om avslag på søknad om skadefelling av bjørn, med bakgrunn i rovviltforskriften § 9. Det forventes ikke at dette avslaget vil ha noen påvirkning på naturmangfoldet.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Det aktuelle området ligger Åfjord, Indre Fosen og Verran kommuner. Området ligger utenfor vedtatt forvaltningsområde for bjørn i region 6. De siste kadavrene påvist drept av bjørn ble funnet 15. august, og skadedato, og det er av rovviltkontaktens vurdering antatt at kadavrene var tatt av bjørn 12/13. august.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som yngleområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er ikke nådd hverken nasjonalt eller i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på bjørn innenfor yngleområdet er svært høy. Området hvor det søkes om skadefelling befinner seg i sin helhet utenfor det definerte forvaltningsområdet for bjørn i region 6.

Fylkesmannen finner ikke forlengelse av skadefelling som det riktige tiltaket i det aktuelle området på nåværende tidspunkt. Dette baserer seg på vurderinger av kriteriene listet opp i rovviltforskriften § 9. Det er ikke ferske dokumenterte tap forvoldt av bjørn i området, slik at hensynet til skadens omfang og utvikling tilsier at det ikke gis en forlenget skadefellingstillatelse. Det er i det omsøkte området også åpnet opp for lisensfelling på en bjørn. Fellingsperioden er fra og med 21. august til og med 15. oktober 2018.

Fylkesmannens konklusjon

I utgangspunktet skal en skadefellingstillatelse ha til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Ved søknadstidspunktet var det ikke ferske dokumenterte skader i det aktuelle beiteområdet. Med bakgrunn i dette vurderer Fylkesmannen at det pr. søknadstidspunktet ikke er aktuelt å gi forlengelse av skadefellingstillatelse da det ikke finnes ferske skader, samt at det er åpnet for lisensfelling på en bjørn i det omsøkte området. På bakgrunn av det ovenfor nevnte avslår Fylkesmannen søknad om forlengelse av skadefelling av bjørn i Åfjord, Indre Fosen og Verran kommuner.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
klima- og miljødirektør

Simon Heier
rådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Åfjord kommune	Øvre Årnes 7	7170	ÅFJORD
Verran kommune	Liaveien 1	7790	MALM